

Protocol Circulair bouwen en slopen

Verificatie van de toepassing en hergebruik van CO₂-arm en circulair bouw materiaal en emissie-arm bouw materieel

Versie 01-07-2021

					
BouwCirculair	Moeder bestek	EMVI	Sloop Circulair	Standaard bestek	Projecten module

Protocol Circulair bouwen en slopen

Versie d.d. 01-07-2021

Uitgever: SKG-IKOB

Nadruk verboden

Algemene informatie

Dit protocol is tot stand gekomen op initiatief van BouwCirculair. Voor nadere informatie wordt verwezen naar www.bouwcirculair.nl.

© SKG-IKOB, Postbus 202, 4190 CE Geldermalsen

Niets uit dit drukwerk mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SKG-IKOB, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1 Doel	4
2 Scope	4
3 Status Protocol.....	4
4 Duurzame aspecten	5
4.1 Circulariteit	5
4.2 CO ₂	5
4.3 Randvoorwaarden voor de toepassing van dit protocol.....	5
5 Certificaat.....	5
6 eisen aan de registratie van de opdrachtnemer.....	6
7 Verificatie	6
7.1 Bepaling van de kenmerken	6
7.1.1 Projectcontrole.....	6
7.1.2 Projectinspectie	6
7.2 Review	7
7.3 Toekennen van het certificaat.....	7
7.3.1 Beslissingsstructuur	7
7.3.2 Toekennen van het certificaat	7
7.4 Verspreiden van het certificaat	7
8 Eisen aan de Certificerende Instelling	7
8.1 Algemene eisen.....	7
8.2 Eisen aan het uitvoerend personeel.....	7
9 Informatie die de opdrachtnemer aan de Certificerende Instelling dient te overhandigen	8
10 Inhoud van het certificaat.....	8
11 Gebruik van het certificaat en eventuele certificatie merk.....	8
12 Rapportage	8
13 Omgang met tekortkomingen	8
13.1 Algemeen	8
13.2 Tekortkomingen projectinrichting.....	8
13.3 Tekortkomingen projectresultaat.....	8
Bijlage stroomschema verificatie.....	9
Bijlage Voorbeeld checklist.....	10

1 DOEL

Het protocol *Circulair bouwen en slopen* heeft als doel ondersteuning te bieden bij aanbestedingstrajecten om circulariteit en duurzaamheid meetbaar toe te passen. Met de inzet van het protocol worden vraag en aanbod op elkaar afgestemd en wordt de realisatie van circulaire projecten geborgd. Dit protocol is van toepassing op het project en op de in het betreffende bouwproject toegepaste, geproduceerde en verwijderde (half) producten of eindproducten, materialen, bouwmaterieel en bouwlogistiek. In een bouwproject worden functionele eenheden onderscheiden (toepassingsgebieden). De genoemde producten dienen hieraan te zijn gerelateerd. De opdrachtgever van het project is leidend voor het bepalen van de producten die vallen onder de beoordeling van het project.

2 SCOPE

De scope van het protocol is het circulair inzetten van materialen en materieel bij bouw- en sloopprojecten zowel in de GWW als in de B&U. Hierbij wordt minimaal een van de volgende twee prestaties gecontroleerd:

- Het verhogen van de circulariteit door aan te tonen hoeveel circulair materiaal er ingezet is in een te realiseren bouwwerk of door aan te tonen dat bij het afbreken van een bouwwerk de vrijgekomen materialen weer ingezet worden als bouwmateriaal;
- Het verlagen van de CO₂ met gebruik van de LCA-systematiek en/of de MKI (Milieukosten indicator).

Het protocol veronderstelt dat voor het gehele project is uitgegaan van de circulaire principes zoals eco-design (duurzaam ontwerp en verwijderen), Bouwwaardemodel, SDG en de R-ladder, waarbij de keuzes voor het product en de grondstof reeds zijn meegenomen en afgewogen (door opdrachtgever of opdrachtnemer).

Met dit protocol kan de opdrachtgever de bestuurlijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid concreet invulling geven. Dit protocol sluit aan bij de algehele doelstellingen op het gebied van de circulariteit van grondstoffen en de reductie van de CO₂ emissie. Voor de waardering daarvan wordt zoveel mogelijk aangesloten op de bij de opdrachtgevers gewenste bestuurlijke waardering. Dat betekent de mate van circulariteit van het totale volume en de reductie van de CO₂ emissie op basis waarvan alle reducties worden bepaald zijnde de afspraken van Kyoto in 1997 waar het Kyoto-protocol is opgesteld¹.

3 STATUS PROTOCOL

Dit protocol is opgesteld na overleg met vertegenwoordigende partijen aangesloten bij BouwCirculair. BouwCirculair zet zich in om de status en de positionering van het protocol verder vorm te geven volgens de principes van het 'Good Governance Model'.

Er is een raad van advies geformeerd dat toezicht houdt op de onpartijdigheid en objectiviteit van de Certificerende Instelling, in relatie tot dit protocol.

¹ Het Kyoto-protocol werd in 1997 opgesteld in de Japanse stad Kyoto en regelt de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen als protocol onder het Klimaatverdrag. Met het verdrag zijn industrielanden overeengekomen om de uitstoot van broeikasgassen - o.a. koolstofdioxide (CO₂), methaan(CH₄), lachgas (N₂O) en een aantal fluorverbindingen (CFK's, PFK's en zwavelhexafluoride (SF₆)) - in 2008-2012 (ondertussen verlengd tot 2020) met gemiddeld 5,2% per jaar (in Nederland gemiddeld met 6%) te verminderen ten opzichte van het niveau in 1990.

4 DUURZAME ASPECTEN

Voor de invoering van duurzaam materiaal en materieel zijn twee aspecten gekozen die samen het protocol *Circulair bouwen en slopen* vormen.

De aspecten zijn:

1. Circulariteit
2. CO₂

4.1 CIRCULARITEIT

In het aanbestedingsdocument (voor de verschillende contractvormen) worden de eisen aan circulariteit vastgelegd. Bij de bouw gaat het om de inzet van zo min mogelijk primaire grondstoffen en het zo veel mogelijk sluiten van de keten. Bij het slopen gaat het om het zoveel mogelijk bouwmaterialen en producten weer beschikbaar te maken voor de bouw. In het aanbestedingsdocument is vastgelegd hoe circulariteit gedefinieerd is.

Voorbeeld teksten zijn beschikbaar op www.moederbestek.nl, www.economischmeestvoordeligeinschrijving.nl, www.standaardbestek.nl en www.sloopcirculair.nl.

4.2 CO₂

In het aanbestedingsdocument (voor de verschillende contractvormen) worden de eisen aan de MKI waar CO₂ een onderdeel van is, vastgelegd. Bij de bouw en sloop gaat het om de inzet van producten en materieel met een zo laag als mogelijke MKI. In het aanbestedingsdocument is vastgelegd hoe de MKI gedefinieerd is.

Voorbeeld teksten zijn beschikbaar op www.moederbestek.nl, www.economischmeestvoordeligeinschrijving.nl, www.standaardbestek.nl en www.sloopcirculair.nl.

4.3 RANDVOORWAARDEN VOOR DE TOEPASSING VAN DIT PROTOCOL

projectgebonden	Per project wordt aangeven of, op welke wijzen en in welke mate het toe te passen materialen duurzaam zal worden uitgevraagd, aangeboden en toegepast.
op alle aanbestedingsvormen	Om te komen tot een vraag en aanbod van een project kiest de opdrachtgever voor een bepaalde vorm van aanbesteding. Het protocol is een instrument binnen de RAW-systematiek (www.moederbestek.nl), STABU-systematiek (www.standaardbestek.nl), EMVI (www.economischmeestvoordeligeinschrijving.nl) en alle overige vormen van aanbesteden om duurzaam aan te besteden.
alle soorten bouwproducten en bouwmaterieel	De protocol is van toepassing op alle varianten en soorten producten, bouwmaterialen en bouwmaterieel. Voor de specifieke producten dienen eisen te worden opgesteld, hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de productbladen op www.moederbestek.nl en www.standaardbestek.nl .
alle deelmarkten	Het protocol kan worden toegepast in alle deelmarkten waarin projecten worden gerealiseerd: woningen, kantoren, ondergrondse infra, bedrijfsgebouwen, agrarische gebouwen, grond- weg- en waterbouw, groenbeheer etc.

5 CERTIFICAAT

Een certificaat wordt afgegeven op een project. Dit certificaat dient als bewijsmiddel per project. Het certificaat heeft tot doel aan te tonen of het project het duurzaamheidsprofiel en/of de eisen heeft gerealiseerd welke is overeengekomen tussen de opdrachtnemer en opdrachtgever. BouwCirculair verleent een certificaat aan de

aannemer die het project aanneemt van de opdrachtgever op basis van dit protocol. Dit gebeurt nadat controles door de Certificerende Instelling zijn uitgevoerd en de bevindingen zijn gerapporteerd en goedgekeurd. Indien volledig aan de overeengekomen eisen wordt voldaan, wordt een verklaring afgegeven.

6 EISEN AAN DE REGISTRATIE VAN DE OPDRACHTNEMER

De opdrachtnemer dient te beschikken over procedures en een registratiesysteem voor het voldoen aan de eisen van het project.

De gegevens die noodzakelijk zijn voor de beoordeling dienen aangeleverd te worden in www.projectenmodule.nl.

7 VERIFICATIE

Ieder project wordt beoordeeld met een projectcontrole en kan bezocht worden voor een of meer projectinspecties.

7.1 BEPALING VAN DE KENMERKEN

De controle is een steekproef. Door middel van projectcontroles en projectinspecties wordt aangetoond in welke mate vertrouwen bestaat dat aan de eisen van dit protocol wordt voldaan.

7.1.1 Projectcontrole

Met de projectcontrole wordt aangetoond of en in welke mate aan de gestelde eisen uit hoofdstuk 4 is voldaan. Tijdens de controle worden de aspecten die in het bestek voorkomen beoordeeld. Aan de hand van de checklist (zie bijlage 2) van het protocol wordt beoordeeld of de aspecten zoals gesteld zijn in het bestek ook voorkomen in de inschrijving van de opdrachtnemer. Vervolgens wordt gekeken of de opdrachtnemer zijn systeem van het project zo heeft ingericht dat hij gedurende en na afloop van het project kan aantonen dat aan de duurzaamheidsaspecten voldaan wordt. Uiteindelijk levert de aannemer het bewijs aan in de vorm van onder andere leverbonnen, weegbonnen en af- en aanvoeroverzichten, typegoedkeuringspapieren, km en verbruik registraties, EPD verklaringen, verwerkingsverklaringen en certificaten. Deze gegevens worden via www.projectenmodule.nl aangeleverd en door de Certificerende Instelling beoordeeld.

7.1.2 Projectinspectie

Met de projectinspectie wordt aangetoond of en in welke mate aan de gestelde eisen uit par. 1.2 is voldaan. Projectinspecties kunnen op de volgende locaties uitgevoerd worden:

- Projectlocatie: deze inspectie is gericht op de geleverde materialen en het gebruikte materieel. Hierbij wordt gekeken of de geleverde goederen overeenkomen met de goederen waarvan de LCA's en de vervangingspercentages zijn opgemaakt en het materieel overeenkomt.
- Productielocaties van de materialen: deze inspecties zijn gericht op de grondstoffen die in de materialen gebruikt zijn, waarbij gecontroleerd wordt of deze overeenkomen met de uitgangspunten die gebruikt zijn bij de LCA en de opgegeven vervangingspercentages.
- Be- of verwerkingsinrichting: deze inspectie is gericht op de juiste verwerking van de verkregen grondstoffen uit het project tot bouw materiaal of onderdeel.

De mogelijkheid tot controles door de Certificerende Instelling van de toeleverancier, het recyclebedrijf en van de onderaannemer moet worden opgenomen in de overeenkomst tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

7.2 REVIEW

Tijdens de controles wordt er door de Certificerende Instelling een dossier samengesteld. Ter verkrijging van het certificaat wordt het dossier gereviewed door de Certificerende Instelling.

7.3 TOEKENNEN VAN HET CERTIFICAAT

7.3.1 Beslissingsstructuur

Het advies voor het wel of niet verstrekken van het certificaat wordt voorgelegd aan BouwCirculair, die de beslissing neemt over het toekennen van het certificaat indien voldaan wordt aan alle certificatievereisten conform dit protocol en de reglementen van de Certificerende Instelling.

7.3.2 Toekennen van het certificaat

Het certificaat wordt verstrekt indien er voldoende vertrouwen is dat het project het duurzaamheidsprofiel heeft dat voorgeschreven is en/of aan alle eisen is voldaan. Indien dat niet zo is wordt een verklaring afgegeven in welke mate voldaan is aan de eisen en/of het duurzaamheidsprofiel. Voor het laatste geval kan een opdrachtgever een sanctie opnemen in het Aanbestedingsdocument.

7.4 VERSPREIDEN VAN HET CERTIFICAAT

Het certificaat van het project wordt afgegeven aan de certificaathouder door BouwCirculair.

8 EISEN AAN DE CERTIFICERENDE INSTELLING

8.1 ALGEMENE EISEN

De Certificerende Instelling moet zijn geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie op basis van NEN-EN-ISO/IEC 17065. De externe controle door de Certificerende Instelling is vastgelegd in het Certificatiereglement van die instelling. Dit reglement bevat algemene zaken zoals administratieve afwikkeling, kosten en betalingsvoorwaarden, publicatierecht, aansprakelijkheid en vrijwaring, behandeling afwijkingen, sancties klachtenregeling en beroepsprocedures.

8.2 EISEN AAN HET UITVOEREND PERSONEEL

Inspecteur	Reviewer	Beslisser (BouwCirculair)
Voert de projectcontrole en inspecties uit	Stelt het advies op t.b.v. het certificaat	Heeft de beslissings-bevoegdheid
	Is niet betrokken geweest bij de inspecties of controles	Is niet betrokken geweest bij de inspecties of controles
Aantoonbaar kennis van dit protocol		
Opleiding gevolgd voor het uitvoeren van inspecties en controles	Opleiding gevolgd voor het uitvoeren van inspecties en controles	
Ervaring in de bouw		

9 INFORMATIE DIE DE OPDRACHTNEMER AAN DE CERTIFICERENDE INSTELLING DIENST TE OVERHANDIGEN

De volgende informatie dient te worden aangeleverd aan de Certificerende Instelling in www.projectenmodule.nl:

- Vraagspecificaties / aanbestedingsdocument / contract
- De inschrijving van de opdrachtnemer m.b.t. tot de criteria voor de duurzame producten (EMVI)
- Planning van het project met daarin aan de duurzame producten gerelateerde onderdelen
- Toe te passen secundaire bouwproducten en materialen (tijdens de uitvoering)
- Environmental Product Declarations (EPD's) van de ingezette producten:
 - Uitgangspunten voor de uitgevoerde LCA's die de basis vormen voor de EPD's
- Beschrijving en oorsprong van gebruikte secundaire grondstoffen en producten (leverancier & certificaat beschikbaar)
- Beschrijving van verwerking van afgevoerde producten en materialen (marktplaats, sloopaannemer & certificaat beschikbaar).

10 INHOUD VAN HET CERTIFICAAT

In het projectcertificaat (zie bijlage 3) staan in elk geval de volgende gegevens (indien van toepassing):

- Uitvoerende partij
- Opdracht gevende partij
- Projectnaam.

11 GEBRUIK VAN HET CERTIFICAAT EN EVENTUELE CERTIFICATIE MERK

Het projectcertificaat gaat over het project en mag voor communicatiedoeleinden gebruikt worden.

12 RAPPORTAGE

Eén keer per jaar rapporteert de Certificerende Instelling naar de raad van advies van BouwCirculair.

13 OMGANG MET TEKORTKOMINGEN

13.1 ALGEMEEN

Het protocol kent tekortkomingen bij de projectinrichting en tijdens de projectuitvoering.

13.2 TEKORTKOMINGEN PROJECTINRICHTING

De projectorganisatie van de opdrachtnemer dient zodanig ingericht te zijn dat aan de gestelde eisen van de verschillende aspecten in hoofdstuk 4 voldaan kan worden. Deze tekortkomingen worden niet meegenomen in de uiteindelijke beoordeling.

13.3 TEKORTKOMINGEN PROJECTRESULTAAT

Tekortkomingen dienen binnen twee weken aantoonbaar opgelost zijn. Hiervoor dienen de bewijsstukken overlegd te worden aan de Certificerende Instelling. Ter controle wordt een extra inspectie uitgevoerd door de Certificerende Instelling op kosten van de opdrachtnemer.

BIJLAGE STROOMSCHEMA VERIFICATIE

